

UNIREA POPORULUI

ABONAMENTUL:

Un an 180 Lei
Pe jumătate 90 Lei
In America pe an 2 dolari.

Iese odată la săptămână

Adresa: „UNIREA POPORULUI“, Blaj, Jud. Târnava-mică
Director ALEXANDRU LUPEANU-MELIN

ANUNȚURI ȘI RECLAME

se primesc la Administrație și se plătesc: un șir mărunț odată 5 Lei a doua și a treia oră 4 Lei.

Vremile lui Antihrist

Spun Sfinții Părinți că oridecâteori se arată prea multe răutăți în lume și prea multă vrăjmășie în potriua lui Hristos, sunt vremile lui Antihrist

De Ion Agârbiceanu
canonic în Cluj și secretar al »Astrei«

În una dintre cărțile sfinte ale legii nouă, și anume în cea din urmă, în Apocalips, se vorbește despre lucrurile cari se vor întâmpla la sfârșitul lumii. Apocalipsul, arătând lucrurile cele viitoare, este o carte de prorocie, scrisă de sf. Ioan Evanghelistul, după arătările făcute lui de Duhul Sfânt. Toate cărțile sfinte, atât ale legii vechi, cât și ale legii nouă, sunt scrise de bărbați luminați de Duhul Sfânt, după cum ne spune Apostolul Petru. De aceea cărțile sfinte nu pot cuprinde minciuni, ci numai adevărul.

Apocalipsul scrie, că la sfârșitul lumii se va arăta un mare dușman al lui Hristos, care va abate pe mulți dela calea adevărului. Acest Antihrist va umbla cu minciuna și va deștepta toate poftetele cele rele din om, făcându-l un fel de fiară rea și primejdioasă.

Prorocia aceasta despre Antihrist nu privește numai pe un dușman al lui Isus, și anume numai pe cel mai mare și pe cel din urmă, ci după tâlcul sfinților părinți, prorocia vorbește de toți dușmanii Domnului, cari se ridică în decursul vremilor împotriva crucii și a credinței creștine.

Astfel se pot numi Antihriști și împărații romani, cari au pornit persecuțiile și chinuirea creștinilor celor dintâi, și ereticii, și marii păcătoși și batjocoritori ai legii Domnului.

Semnul de pe care se poate cunoaște Antihristul, adică potrivnicul lui Hristos, în orice vreme, — nu numai la sfârșitul lumii, — este că el deșteaptă toate patimile cele rele din om, și-l schimbă pe omul cu cap și cu minte în fiară, gata să verse sânge și să facă toate ale fiarei sălbatice.

Dacă ne uităm azi în jurul nostru, nu se poate să nu descoperim semnele vremii lui Antihrist. Nu mintea, nici

inima conduc azi pe oameni, ci patimile cele mai urâte și mai rele: Lăcomia și pofta de avere, înainte de toate; alergarea neostoită după plăcerile lumii; mândria care calcă în picioare pe deaproapele, scularea împotriva legilor; hoții, ucideri, jafuri, tâlhării la drumul mare; uitarea cu totul a săracului, a orfanului, a văduvei, batjocorirea credinții și a bisericii. Azi nu mai umblă pe pământ omul, — zidirea și cununa zidirilor lui Dumnezeu în lume, — ci omul-fiară, văzut în Apocalips de sf. Ioan.

De aici nu urmează, că azi suntem la sfârșitul lumii; acela departe va fi încă, și nu-l știe decât singur Dumnezeu. Ci stricarea de azi a lumii ne arată, că și noi trăim vremile lui Antihrist, când ne schimbăm din oameni în fiare.

O rupere de nori lângă Brașov.

Vineri în 6 Maiu o rupere de nori s'a deslăntit, în spre dimineață în regiunea Apaș-Feldioara lângă Brașov. Apa s'a revărsat peste drumul Brașov-Oradea și avea înălțimea de aproape un jumătate de metru. Pe lângă că a făcut stricăciuni la drum, alta stricăciune mai mare a făcut că o mare întindere de semănături au fost stricate prin revărsare.

Trei oameni omorâți de un glonț.

În comuna Fundul-Moldovei din nordul Bucovinei s'a întâmplat în ziua de Paști o mare nenorocire. Sătenii Andronic Stratini și cu Grigorie și Constantin Salvaru, s'au dus la marginea pădurii din apropierea comunei ca să-și petreacă acolo pe pajiste verde. Nu departe de locul unde ei se hotărâseră să petreacă, unul dintre ei, Andronic Stratini găsește un glonț de tun din vremea războiului, care rămăsese neexplodat. Cel trei săteni imediat au căutat să-l desfacă. Dar cum el lucrau la desfacerea glonțului, la un moment dat glonțul a explodat și pe toți trei l-a prefăcut în bucăți. La auzul detunăturii neobișnuite sătenii s'au dus spre pădurea din partea de unde auziseră bubuitura și mai mare le-a fost mirarea când au văzut numai bucăți de carne și oase din trupuri omenești.

A murit Moș-Călugăr

† Părintele ieromonah DAMIAN ELIE DOMȘA din Mănăstirea Sfintei Troițe dela Blaj

9 Maiu 1932

Moș-Călugăr din Mănăstirea bătrână dela Blaj nu mai este între cei vii. Firul vieții i-s'a curmat ușor și lin, ca un mănunchiu de iarbă primăvărată, în tăișul ascuțit al coasei. Nici un sbucium, nici o durere. A cerut însuși, cu glas limpede, aproape tineresc, să i-se aprindă luminița de comandă și s'a petrecut îndată, în câteva clipe, ca o părere.

S'a stins în ceasul din urmă, care încuia sfânta săptămână luminată, 8 Maiu 1932.

Auzind vestea înduioșătoare, l-am căutat pe Părintele Damian în chiliuța sa albă, cu boltituri grele, din vechea mănăstire, și l-am aflat întins între flori proaspete de scumpie, cu pleoapele împăturate, cu crucea pe piept, gata de plecare pe calea veșniciei. Era tot așa, senin și împăcat, cum l-am cunoscut totdeauna. Caerul de barbă mărunță învăluia obrajii de filimină, peste cari, pâlparea luminilor din sfeșnicarele de îngropăciune presărau floricele roșii, învăpăiate. Îmi părea de necrezut să fie mort. Așteptam să-l văd cum deschide ochii, cum întinde mâna după toiagul bătrânesc de care nu se despărția niciodată, și să-mi zică:

— Dumnezeu să te cuște cu sănătate!

Dar alături, între covoare cernite, răsună glasul tânguios al clericilor priveghetori, cari cetesc evangheliile patimilor; preoți și profesori prieteni stau cu fețele încremenite de taina morții; coridoarele umbroase și reci auie a pustiu. Prin ferestruica învelită în doliu nu se strecoară nici o rază de soare. E un aer povarnic de criptă, peste care par'că simți cum veșnicia necuprinsă își apasă pecetea aspră, dură.

Da, Sfinția Sa Părintele ieromonah Damian Elie Domșa, cel din urmă călugăr din vestita mănăstire a bazilicilor dela Blaj, nu mai este între cei vii. S'a călătorit spre lăcașurile dreptilor.

Cine nu l-a cunoscut pe Moș-Călugăr?

L-au cunoscut toate rândurile de școlari, câți s'au perândat prin școalele Blajului de peste cincizeci de ani încoace. L-au cunoscut toți necăjiții, toți bolnavii și neputincioșii din satele Târnavelor, până la Mureș și până la munții din zare; l-au cunoscut și satele de pe Secaș și de mai departe, până spre Mărginenime, căroră patrafirul Părintelui Dămian dela Blaj le-a fost mângâiere în desnădejdi, scut în dureri ascunse și doitorie nemincinoasă în nenumăratele neputințe ale trupurilor de țărână.

Ni-l amintim cu toții din zilele sale bune. Și bune i-au fost până spre teama anului

trecut, când cei 88 ani ai săi i-au împovărat prea mult oasele îmbătrânite, i-au încuiat cărările și i-au ferecat de chilie și de pat. De când l-au răzbit bătrânețele și i-a pierit voioșia curată, cinstită, cu care îl dăruise Dumnezeu din belșug, răsăria abia rar până în poarta mănăstirii și părea mai mult o umbră uitată, ră-tăcită într-o lume străină, potrivnică. Iși proptia cu greutate trupul pușinel pe banca de piatră din dreapta catedralei și privia cu amărăciune peste zări, cari nu-l mai cunoșteau par'că.

Înainte se ținea însă drept și voinic; lua străicuța cu molitvelnicul în mâna dreaptă, iar în stânga toiagul lung, încovoiat păstorește ca al patriarhilor de demult, și colinda neîncetat, de dimineața până noaptea târziu, pe la bolnavii dela marginea orașului ori de prin satele vecine și avea o vorbă bună, călugărească, pentru toți cei umiliți și nevoiași, ori un cuvânt de duh și de glumă pentru cărturarii cu cari îi plăcea să stea de vorbă.

Binețele le primia cu ochii bucuroși și te opria în drum la vorbă, ferecându-și răspunsul în pilduri străvechi, ori în versuri sprintene, aduse de Sfinția Sa din satele de pe Mureș, de unde se trăgea:

*Zina bună de mi-ai dat
Drum la vorbă mi-am luat, —*

spunea Moș-Călugăr și-ți amintia de zilele sale de glorie tinerească, pe când luptase în alegeri, alături de Axente Severu, la Bichiș, pe timpul absolutismului austriac.

— Voi vă lăudați măi, cu izbânzile voastre, că ați făcut România Mare. Însă v'a fost ușor, căci ați fost mulți și dobă de învățătură. Dar drumurile voastre noi le-am croit, cu Axentea și cu Barișiu, când am purtat treicolorul de șapte coți pe sub nasurile grofilor și ale baronilor, la Bichiș și la Ocnele Uioareil. Voi strigați astăzi *ura* (ce ură, ce ură mă, de ce ură?) iar noi strigam *viuat* până răgușiam! *Vivat* au strigat și legiunile lui Traian-împărat, iar nu *ura*, ca voi. ! Ați uitat răsunetul bardului Mureșianu:

*Pe voi vă nimiciră a pizmei răutate
Și oarba neunire la Milcov și Carpați!*

— De ce strigați voi *ura*? *Ura-i* a inimicilor. V'ați depărtat de latinie și v'ați dat cu grecii și cu mălaiul slavonesc. Uf!

Așa era Moș-Călugăr dela Sfânta Troiță din Blaj: orice cuvânt cu care te cinstia, era iubirea nețărnută față de originea noastră romană. Se înduioșia până la lacrimi când îi vorbeai de Tibru și de legiunile lui Traian, de strălucita vișă dela Roma. Și te lăsa în drum când îi spuneai *nădejde, obidăstre, milă, năprasnă gospodărie* și alte slavonisme de acest fel.

Dacă se întâmpla ca vre-un cântăreț de strană să-i cânte la liturghie în condace prea împetrișate cu cuvinte din limba lui Metodie și Chiril, era gata, ori să-i tragă un frecuș din ușa altarului, ori, dacă nu era prea înaintat cu serviciul dumnezeesc, să desbrace odăjdiile și să plece la altă biserică, unde diacul cânta din cărțile lui Cipariu și ale ucenicilor lui!

Sfinția Sa ieromonahul Damian crescuse în școala lui Timotei Cipariu, vestitul făuritor de gramatici și de ortografie etimologică (scrierea cuvintelor pe latinie, ca să se vădească obârșia romană a limbii noastre); știa aproape pe de rost dicționarul lui Treboniu Laurian și Massim; jura în *Lepturartul* lui Arune Pumnul și nu putea suferi amestecul de limbă cu bulgarii, sârbii și alte nații slave.

Cărțile lui Cipariu, *Principia de limbă și scriptură*, *Analectele literare* și *Gramatica* tipărită de Societatea Academică, le ținea în aceeași cinste ca și *Orologierul* din care își făcea zilnic rugăciunile călugărești. Iar la mormântul maestrului său, în fiecare an, la 3 Septemvrie, Pă-

rintele Damian își ducea coroana sa de flori, neștiut de nimeni, drept închinare pentru cel ce *»singur a cunoscut și a îndreptat limba noastră romană!«*

Dela 1904 încoace, de când a ieșit în vileag noua ortografie a Academiei Române, ieromonahul Damian Elie Domșa a rămas cel din urmă și cel mai stăruitor ciparian din Blaj, scriind cu *u* la capătul cuvintelor și cu *z* fără sedilă. A și tipărit o carte în acest chip, pentru care tinerii neînțelegători i-au făcut grele supărări bietului moșneag, deprins cu etimologia și cu Cipariu. Însă nimic nu l-a putut desface de crezurile tinereții sale și a stăruit până la moarte, cu cerbicie adevărat romană, în ortografia și'n cinstirea maestrului său.

Glia înflorită de Maiu acopere astăzi pe cel din urmă latinist al Blajului; cel din urmă latinist al formelor, căci sufletul marilor luceferi blăjeni, cari au făcut din Roma străbună o lozincă de reînviere națională și creștinească, nu se va stinge niciodată în orașelul dela Târnavă, decât poate cu cea din urmă lespede de piatră din catedrala lui Inochentie Micu!

*

Părintele Damian a fost fiu de țărani neași din comuna Peșelca, județul Alba. S'a născut la 10 Noemvrie 1843. A făcut teologia la Blaj și s'a călugărit la 1879. A fost tovarășul nedespărțit al Mitropolitului de veșnică pomenire Victor Mihali, cu care se unia desăvârșit în păreriile despre limbă și origine romană. În timpurile acelea (1895—1918) îi vedeai zilnic la plimbare, apostolește, spre Grădina Podului, ori spre urcușurile dela Hulă, discutând filologie și gramatică. Și se întorceau tot mai încântați de măreția limbii și a romanității noastre. Împreună au retipărit și *Analectele literare* ale lui Cipariu, făcând un mare serviciu cărturarilor și iubitorilor de limbă ai neamului nostru.

În pragul anului 1918 marele său prieten a închis ochii pe vecie și deatunci Moș-Călugăr dela Mănăstirea din Blaj a rămas stingher și uitat pe lume. Umbla tot singur, cercetându-și bolnavii, ori citind cu ochii umexi îndemnurile creștinești ale *Filoteit* și cărțile marilor latiniști. Slujia zilnic liturghia și spovedea șirul neîntrerupt al celor cu sufletele împovărate. Casa sa era tindă de biserică și ușă de altar, spre harurile cerești.

Intr'o zi de iarnă, mai spre bătrânețe, întorcându-se dela un bolnav, a căzut la o margine de drum și l-au ridicat trecătorii, după ceasuri de zăcere. Iși frânsese un picior și a pătimit mult sârmanul moșneag, până s'a îndrăvenit iarăși. Însă nu s'a plâns nimănui și drumurile nu și-le-a curmat, până l-au răzbit deplin bătrânețele celea grele și boala.

Acum, după 88 ani de viață, bunul Dumnezeu l-a chemat întru ale sale, făcându-i partea care i-se cuvine, ca unuia care a semănat numai bine în jurul său și n'a avut nici o dușmănie, nici o ură în viață. Clopotele celea mari dela catedrala din Blaj îi cântă veșnica pomenire, în dangăte prelungi, răsunătoare. Pomii înfloriți îi albesc drumul spre odihna de veci, care nu poate să-i fie decât senină și împăcată, ca toată viața sa.

— Dormi în pace Moș-Călugăr! Cu Sfinția Ta mai coboară în groapă o părticică din Blajul cel bătrân și bun, care a făcut atâta bine *nașiei noastre române..!*

A. Melln

Nenorocire. Pe când copilul Petre Apostol în etate de 13 ani, din comuna Amasa, se întorcea spre casă cu carul cu pae, boii s'au sperlat de un automobil și zmcind carul copilul a căzut de pe pae și lovindu-se de un stâlp de telegraf, a rămas mort pe loc.

Mironosițele și muierile de astăzi

Evanghelia de Duminecă 15 Maiu (Marcu 15, 42—16, 8) ne arată dragostea cea mare față de Isus a mironosițelor, a femeilor Maria Magdalena, Maria lui Iosie, Maria lui Iacob și Salomia, cari trei ani l-au ascultat și urmărit pretutindenea pe Isus, s'au îngrijit de hrana și îmbrăcăminte, oricât de mult le-a costat această ascultare. Iară când au auzit, că Isus a fost vândut, prins și purtat dela Ana la Caiafa și dela Irod la Pilat, ele nu s'au mai despărțit de alaiul care-l petrecea, ci, cu ochii scăldați în lacrimi, l-au însoțit pe drumul cel greu al Calvarului. Despre aceste muieri ne istorisește sf. evanghelist Luca: *»Și după el mergea multă gloată de popor și de muieri, cari plângeau și-l tânguiau pe el. Și întorcându-se către ele Isus, a zis: Ficele Ierusalimului, nu mă plângeți pe mine, ci vă plângeți pe voi și pe fiii voștri. Căci iată vor veni zile în cari vor zice: fericite de cele sterpe și de pântecetele, cari nu au născut și de țitele, cari nu au aplecat. Atunci vor începe a zice munților: cădeți peste noi! și măgurilor: acoperiți-ne! Oăci de fac acestea în lemn verde, dară în cel uscat ce va fi? Cu toate acestea muierile continuă a-l însoți pe Isus, plângând și tânguindu-se, și chiar și după ce toată lumea îl părăsise, ele nu l-au părăsit, numai după ce îl văzură îngropat și străjile le-au împrăștiat din jurul mormântului.*

Câtă gingășie, câtă dragoste, câtă jertlă de sine în aceste muieril

Și viața de toate zilele ne arată astfel de femei. Cele mai multe femei sunt adevărat cam ale necazului și ale durerii. Cât nu are de suferit femeia din întâia a căsătoriei sale și până la groapă! Câte dureri, câte necazuri, câte vătămări și câte neajunsuri! Ea muncește de dimineață până seara, robotește mai altfel decât sclava sau iobagii de pe vremuri ori decât robii de astăzi, nu numai trupește ci și sufletește, iar dacă are cătuș de câtă mângăiere în copiii ei, câte dureri și întristări, cât sbucium și necaz, câtă frică și desna-dejde nu-i pricinuesc aceștia?

Ele însă ușor se mângăie. Bagseamă prin puterea lui Isus, care le eunoaște dragostea și însuflețirea cea mare. Cele mai multe dintre femeile noastre cinstite primesc necazurile și durerile ca pe niște prilejuri de a-l urma pe Hristos. Astfel știu eu o femeie care, ori de câte ori îi mură vreun copil, mergea cu ceilalți la crucea Mântuitorului, oferindu-și (imbiindu-și) durerile drept răscumpărare a patimelilor Domnului.

Răsplata acestor muleri mironosițe care a fost? Mergând des de dimineață la mormânt, ca să ungă cu mireasmă trupul lui atât de scump, află cu mirare, că Isus nu mai este în mormânt, ci că l'au înviat. Zăpăcite din cale afară de această veste, pe care le-o împărtășește ingerul, iată că li-se arată Isus, zicându-le și lor:

»Pace vouă«. Cine-și poate închipui bucuria acestor femei? Ele au fost răsplătite pentru toate necazurile și durerile lor, suferite în cursul celor trei ani, de când îl cunoșteau pe Isus. Au fost răsplătite cu o fericire ca și care om pământean nu mai gustase: li-s'a arătat Isus după înviere în trupul acela slăvit pe care ele s'au învrednicit a-l vedea mai întâi.

Aceeaș răsplată o dă Isus și femeilor credincioase de astăzi, nu arătându-li-se și lor trupește, ci sufletește. O, dacă ați ști voi, iubiți cetitori, câtă fericire simțesc femeile noastre credincioase în durerile lor cele mai mari, când deodată, ca prin minune, se văd ușorate și mângăiate. Cine credeți, că le-a mângăiat? Acelaș bun învâțător și Răscumpărător, care le-a mângăiat și pe mironosițe. Căci Hristos nu a venit pe pământ pentru cei fericiți, bogăți și lipsiți de griji și de necazuri, ci pentru cei suferinzi. Pentru aceștia a făurit el celea opt fericiri, și pe aceștia li mângăie și-i liniștește în toate zilele vieții lor.

Cea mai bună dovadă în privința acesteia ni-o dă sf. Elisabeta de Turingia, fata regelui maghiar Andrei II., măritată după principele de Turingia. În marea foamete din anii 1224—1225 ea se îngrijea zilnic de câte 900 de săraci. În nemijlocită apropiere de Wartburg ea a făcut și un spital, în care îngrijea cu mâna sa proprie de bolnavii săraci. Când bărbatul ei muri într'un războiu cruciat, cumnatul ei Enrie a ocupat tronul bărbatului ei, și, îndatăce se urcă pe tron, a declarat-o pe Elisabeta de prădătoare a banilor țării și a isgonit-o nu numai din castel ci chiar și din oraș. Biata Elisabeta devenită, din fată de rege și regină, dintr'odată cerșitoare, a rătăcit, de mână cu cei 5 copii ai ei, din sat în sat și din oraș în oraș, dar nicăiri nu a aflat adăpost, fiindcă cumnatul ei a dat poruncă tuturor să o alunge, ca pe o dușmană a pa-

triei sale. Nici cel puțin în spitalul întemeiat și îngrijit de ea n'a mai fost primită, cu toată se îmbolnăvise greu de foame și de răceli. Într'un munte a primit-o în sfârșit o familie săracă de păstor, dându-i de mâncare atât ei cât și celor cinci copilași. Pe urmă i-s'a făcut milă de ea episcopului din Bamberg, dar și lui numai atunci, când a înmormântat trupul bărbatului ei. Acest episcop apoi i-a făcut dreptate, declarând de rege pe cel mai mărișor copilaș al ei. A fost însă prea târziu. Tânără regină nu s'a mai putut vindeca de boalele câștigate în vremea surghiunului, și a murit, în anul 1231, în vârstă de abia 24 ani.

Elisabeta, declarată mai târziu și recunoscută de toată lumea sfântă, cu toate necazurile ei n'a fost nici o clipită necăjită. Nu, Doamne ferește, pentru că și-a avut de veșnic mângăitor pe Domnul nostru Isus Hristos, cu care vorbea prietenește, îndatăce putea străbate în vreo biserică. Mângăierile pe cari le dă Domnul nostru Isus Hristos și femeilor credincioase de astăzi ar trebui căutate și întrebate din fir în păr și eu cred, că s'ar umplea cu ele sute și mii de cărți.

Ce mare deosebire între mironosițele muieri dimpreună cu muierile credincioase de astăzi, și între femeile moderne și necredincioase, cari numai vopsi și împodobi se știu, ba, era să uit, mai știu încă un lucru: a gusta din paharul plăcerilor până la fund! Ori de câte ori merg la orașe mari și văd astfel de femei — de cari de altfel avem destule și în micile noastre orașe, ba în vremea din urmă chiar și la sate — îmi vine să o ieau și să mă duc în lume, ca să mă seap de o astfel de priveștițe. Și, dacă mă gândesc mai adânc asupra acestor fel de femei, tot mai mult mi-se întărește părerea, că numai de aceea se vopsesc, atât de greu

ca să nu mai observe lumea, că ele nu mai au pentruce și nici nu mai pot roși.

Dar să ne întoarcem cu scârbă dela aceste femei ticăloase și fără rușine, și să mulțumim lui Dumnezeu, că mamele, femeile și fetele noastre nu sunt așa. Să ne bucurăm, că la noi tocmai acum de curând a apărut revista »Flori de erin« scoasă de păr. Teofil A. Bălibanu la Șimleul Silvaniei, pentru a apăra cinstea femeii române creștine »care ne-a legănat pe brațul său din cea mai înfrăgădită vârstă, care ne-a învățat să îngănam întâiele silabe și cuvinte, care ne-a îngrijit, crescut și educat. Prin ea vom putea arăta calea spre cer tuturor fiilor lui Dumnezeu. Deci pe această femeie va trebui s'o câștigăm întâi pentru Isus«.

Noi nu putem suferi în sânul neamului nostru decât femei cinstite, femei credincioase, femei asemănătoare mironosițelor. Nu putem lăsa ca sămânța femeilor stricate să prindă rădăcină în satele noastre cinstite, și numim drept aceea ucigașe de oameni pe acele ticăloase orașene cari se încumetă a ne strica fetele. Noi nu suferim, ca între fetele și soțiile noastre să se încuibze și lățească părerea, de o sută de ori păgânească și necinstită, că femeia-i făcută de Dumnezeu, ca să guste plăceri cât mai multe. Nu, noi știm una și bună, cunoaștem legea Domnului, pe care nici un învățat și cu atât mai puțin vreo învățată a putut-o întuneca, și anume, că atât femeia cât și bărbatul sunt făcuți de Dumnezeu, ca să cunoască și iubească pe Dumnezeu, să-i slujească, și prin aceasta să se mântuiască și ajungă la fericirea cerească, și că Dumnezeu numai două table de legi a dat, pe cari a scris cele zece porunci, și acestea trebuie ținute pe o formă atât de bărbați cât și de femei.

Cu aceste gânduri să ascultăm Dumnezeu sfetlna sau luminătoarea, care

Foiața „UNIRII POPORULUI”

La 3/15 Maiu

Axente Severu

Din îndemnul și cu începutul unei societăți studențești universitare din Cluj, s'a sărbătorit anul trecut pomenirea unui român întreg, din neamul vitejilor dela 1848. Între românii de pretutindenea e cunoscut cu numele de *Axente Sever*, mort la 1906, înainte cu 25 de ani, în vrâta de 85 de ani. Dar îl chema din botez *Zau*, și din familie *Baciu*, Zau Baciu din sat din Frăua, între Copsa mică și Sibiu. Numele de Axente Sever și l-a luat în revoluția din 1848, ca tribun al lăncerilor români cari apărau poalele Munților Apuseni. Satului în care s'a născut, dela 19 April 1931 nu-i mai zice Frăua ci Axente Sever, după numele tribunului viforos din revoluție. Tineretul românesc din părțile locului, Valea Târnavelor, s'au îngrijit să fie însemnată casa în care s'a născut, cu o tablă de marmură în ziua pomenită. S'au desfășurat aici frumoase serbări naționale, în amintirea voinicului ce odihnește în pământul Blajului, cu ochii spre Câmpia Libertății, pe care și-a trecut de atâtea ori în revistă trupele lăncerilor săi.

La moartea lui, acum 25 ani, românii Ardeleni au pus doliu național după cel din urmă tribun al anilor de revoluție, și l-au petrecut cu mare jale la mormânt. Toate gazetele noastre au fost pline de povestiri din viața lui și

de articole de laudă pentru el. Ungurii și gazetele lor nu l-au putut ierta nici mort, și nu și-au putut aseunde bucuria că Axente Sever nu-și mai poartă pașii grei și indesați pe ulițele Ardealului, sau ale Brașovului.

Axente Severu a fost poate factorul cel mai important al luptelor revoluționare din 1848—1849. El a fost în mare parte *voința* acestei revoluții, omul faptelor, energia neinduplecată, un fel de zeu românesc, zeul războiului — al anilor 1848—1849.

Cred că în acest înțeles ni-a spus la anul 1906, în casa sa, marele român canonicul Ioan Micu Moldovan, despre Axente, care-i era oaspe: »Vezi tu pe omul acesta? Să știi că fără el nu aveam anul 1848«.

Om cu simțul realităților, Axente Sever, n'a avut vreme să vorbească despre »Egalitate, libertate, fraternitate«. El a simțit, că aceste se câștigă prin luptă cu preț și sânge. Că pentru lupte e nevoie de bărbați cu inimă și de arme. De aceea în revoluție el nu vorbește, nu scrie articole la gazete, ci se pune cu întrigurare să adune armată, pe vestiții săi lăncieri, să-i învețe cum să lupte, dar mai ales să dea gloatelor sale moravuri militare. Pentru a instrui la repezeală mii de oameni neînvățați, a trebuit să intre în joc asprimea, severitatea lui Axente, asprimea de care e nevoie mai ales în vremile tulburi când drepturi vechi cad și se ridică altele nouă.

Zau Baciu, prezentul Axente Sever, știu să-și înfrânceze oamenii și să-i țină în disciplină tare. Nu cruța pedepsele cele mai grele pentru a păstra ordine. Poate fără aceasta disciplină

ostățească, armatele noastre s'ar fi destrămat în grabă, dedându-se jafului. Axente Severu nu a cruțat nici pe dușman, bagseama pentru a-i învăța minte, lăsa să se vadă urmările poruncii păgânești: »Dinte pentru dinte«.

Din firea lor românii nu s'au arătat niciodată cruzi. Dar când alte neamuri le-au tras pielea, i-au spânzurat ori i-au ars de viu, și-au mai eșit și ei din fire.

Ungurii n'au putut ierta niciodată lui Axente, pentru că el uneori a plătit în revoluție dușmanilor cu aceeași monedă. Nu l-au putut ierta, că a bombardat cu tunurile și a ars cuibul unguresc, orașelul Aiud dela poalele munților Apuseni. Nu l-au putut ierta, pentru marea lui voință și putere, și pentru mândria lui de român. De câteori nu strigau în urma uriașului bătrân când trecea pe ulițele Aiudului. »Căpetenie de tâlhari«. Ci era destul ca bătrânul să-și oprească pașul îndesat, să izbească cu bastonul greu, de corn, în caldărâm, să mormăie o vorbă, pentru că să amuțească totul în jurul său, și dușmanii să facă fețe vesele.

Cred că întrecea înălțimea de doi metri, și era puternic și vârtos și la adânci bătrânețe.

S'a războit cu ungurii și în vremile de pace, după ce s'au potolit luptele. Mulți scriitori unguri au scris neadevăruri despre Axente și despre alți tribuni români din vremea revoluției. Acestora le-a răspuns cu multă tărie Axente Severu, într'o carte întregă, făcându-i de minciună și dovedind cinstea și vitejia luptătorilor români.

rice: *„Muteri, auziți viers de bucurie: celce a călcăt iadul cel tirănesc, ridicat-a lumea din stricăciune. Alergați, de spuneți apostolilor mei bunele vestiri, că vōiu să luminez făptura mea cu bucuria cea de acolo de unde venise întristarea.”*

Părintele Iuliu

Sărăcia de neînchipuit

ce stăpânește în munții Apuseni, în țara lui Avram Iancu.

De mai mult timp încoace toată lumea se plânge, că-i merge prost de tot. Țărani, preoți, învățători și alți funcționari, cărora, cu lefurile lor așa de ciuntate, și cu familia, mai că nu le ajunge să cumpere nici ceace e de lipsă de rândul gurii.

Dar unde sunt celelalte multe lucruri trebuincioase familiei, pe care trebuie să le mai cumpere și să plătească buni bănișori, nu ca să facă lux, Doamne ferește, ci ca să își susțină familia barem cât de cât.

Și acest lucru încă e foarte greu de tăcut, pentru că salariile cum se primesc cu mari întârzieri, acel preot, învățător și funcționar, dela munte e silit să se plângă de foame cu întreaga familie sa.

Bănișorii neprimindu-i, ce puțin a avut în pod a terminat, să alergi la vecinul din vârf de munte, îți vine cu greu, știind că și el în ce hal se află, așa că înzadar alergi după ceva ajutor de împrumut. — Iar în special noi preoțimea dela munte o ducem greu de tot, în privința susținerii familiilor noastre de pe o zi pe alta. Având convorbiri cu mai mulți frați preoți de aci, plângându-ne necazul și durerea unul altuia, nu pot să tac ca să nu răsufli durerea și sărăcia covârșitoare cu care am fost și suntem azi amenințați.

Scumpetea la orașe e mare și bănișorii nu-i primim ca să ne mai facem necazul, atunci cum să trăim? Porțiune preotească (pământ arător și cositor) nimic, venite stolare (după patrafir) pot să zic mai nimica, din cauza crizei și a sărăciei ce bântue aci. Atunci din ce să trăim noi preoțimea, dela munte? Din salariu?

Din această sumă mică de tot ce o primim cu întârziere de câte un an trebuie să ne cumpărăm totul. Dar oare ajunge? Nici vorbă! Atât numai că nu murim.

Oare de ce n'ar fi bine, ca acei ce sunt puși la cârma țării, să se gândească și la viitorul acelor memorociți factori principali dela sate, în cari, cu toată criza și sărăcia aceasta, mai există încă simțul și dragostea față de neam și țară, și cari prin cuvântările lor, îndeamnă încă pătura cea de jos a nu-și pierde nădejdea și a-și face în totdeauna conștiincios datoria față de țară.

Dureros de tot că cei dela conducere nu se gândesc la aceea că sluga e vrednică de plata sa, pentru că se jertfește pentru propășirea și binele țării.

Nu se gândește nici la aceea că, dacă acest dascăl al țărănimii nu va mai fi, atunci va trebui să peară și opinea, iar dacă vor peri aceștia amândoi, mă întreb atunci, ce va fi de cărmuitorii noștri? Nădăjduim însă că răsunetul nostru de durere și de amărăciune nu va fi neascultat de către mai marii noștri și se vor trezi barem acum din somnul de nepăsare, când se poate vedea destul de limpede, că în caz contrar suntem siliți a aștepta unul fieștecare, ca și femeia aceea din Sarepta Sidenului, ziua apropiată a pieririi.

Țin să amintesc ca să știe fieștecare, că ceea mai dureroasă sărăcie care întrece orice închipuire e tot aci în țara lui Avram Iancu.

Aci lipsurile sunt atât de mari, încât mor oamenii și vitele de foame. Aceasta tot din cauza crizei atât de mari, pentru că oaia, capra, porcul și oița țaranului, cu care se ocupă el aci, au ajuns la un preț neînchipuit de mic. A ajuns să se vândă o oaie cu miel, cu 40 până la 50 Lei, un cal cu 100—150 Lei și un cărucean de fân, pe care foarte rar îl au, cu 3000 Lei. Loc arabil ori cositor nu prea este, ca barem grâul și porumbul să nu-l cumpere.

Deci sigur că în astfel de împrejurări grele de tot, de unde să facă acel biet om niscai bănișori, ca să-și poată cât de cât susține traiul familiei sale? Nu are de unde, căci oaia lui e abia 40 Lei și dacă o va vinde și pe aceea, ce va mai face mâine poimâne? Deci trebuie să rabde săracul cea mai mare mizerie, mâncând odată în zi ori chiar și la două zile odată, și în urmă să-și sugă degetele de foame, cum își sugă ursul iarna ghearele în bârlog.

În hambarile lor nici urmă de bucate nu găsești. Pâinea e un lucru mni rar decât un corb alb. Cine mai are ceva cartofi, o mai duce cumva depe o zi pe alta. Dureros însă că mulțimea cea mai mare e lipsită și de hrana aceasta. Din astfel de împrejurări mii de bărbați, femei și copii, urmași de-ai bravilor Horia, Cloșca, Crișan și Avram Iancu, au fost siliți să-și părăsească cuprinsul și să pornească la cerșit, întinzând mâinele pela colțuri de stradă și bătând cu sfială la ușile orașenilor, lipsiți și ei, cei mai mulți.

Iată deci starea dureroasă a tuturor și mai ales a locuitorilor dela munte! În ce fericită stare am ajuns acum, după treisprezece ani de fericită unire. Sărăcie și iar sărăcie!

Intregalde, la 26 Aprilie 1932.

Nicolae Hâncu

preot gr.-cat.

Supunere și ascultare!

În urma timpurilor grele de astăzi toată truda și munca ar fi mai ușoară, dacă credincioșii ar fi cu mai multă supunere și ascultare față de conducătorii lor

I. Ce bine-i să trăiești sub ascultarea altuia, să te supui lui și să nu mergi înainte numai și numai după capul tău! Ești cu mult mai fericit, și mai sigur când te supui, decât atunci când ești meit să poruncești.

Dar, durere, astăzi cei mai mulți se supun, însă mai mult de nevoie decât din iubire; a-

ceștia totdeauna murmură și sunt amărâți în sufletele lor.

Totdeauna, acești oameni sunt apăsați în sufletele lor de o piatră foarte mare, cu atât mai mult, cu cât inimile lor încontinuu rămân mai împietrite la auzul numelui lui Dumnezeu.

Încremenești când auzi, că am apucat vremuri de acelea, ca un conducător să ajungă în proces cu oameni de ai lui, cari sunt în stare să batjocorească fețe bisericesti, biserica lui Isus Hristos și chiar pe însuși Dumnezeu.

Dar, ca conducători, ne aducem aminte și ne mângâiem prin auzul cuvintelor rostite de însuși Mântuitorul nostru Isus Hristos. „În lume scârbe veți avea“. Mai departe spune: „Și veți fi urâți de toți pentru numele meu; dar cel ce va răbda până în sfârșit, acela se va mântui“ (Mat. cap. 10—22).

Zice Mântuitorul nostru Isus Hristos mai departe celor nesupuși; „du-te unde vrei, dar nu vei găsi odihnă sufletului decât ascultându-l cu omenie și cu cinste sfaturile celui mai mare!“ Mulți au socotit, că vor fi mai buni, vânând alte ranguri; dar amarnic s'au înșelat în aceste gânduri.

II. Este foarte adevărat însă, că fiecăruia îi place să meargă într'acolo în cotro il ducă gândurile sale și să asculte de acela carigădesc ca și el. Dar când Dumnezeu este Domnul și stăpânul sufletelor noastre, atunci nepărat trebuie unul fiecare să lase la o parte toate patimile lumești, spre a putea dobândi bunurile păcii...

Care-i omul acela atât de învățat să știe pe toate? Nu te încrede nici când prea mult în părerea ta! Mai bine pleacă-ți urechea la sfaturile altora, cari sunt mai mult decât tine.

III. De multe ori am auzit vorbindu-se, că e mai bine să primești sfaturi decât să dai. Se poate însă întâmpla de mai multe ori, ca părerea fiecăruia să fie bună; dar dacă nu vrei să ascuți de sfaturile altora, nici atunci când mintea îți dictează aceasta, atunci ai un suflet îndărătnic și foarte îngâmfat.

Nicolae Băcel

preot gr.-cat. în Daia

Un nebun trage cu arma într'o biserică. În timpul slujbei, într'o biserică din Paris, s'a auzit deodată o detunătură de armă. Paznicul bisericii simți glonte șuerându-i pe la ureche. Intorcându-se văzu un bărbat cu un revolver în mână. Acesta, fiind prins și dus la poliție, s'a constatat că era nebun.

Dela conferința desarmării

De săptămâni și, azi-mâine, de luni de zile se tot sfătuiesc la Geneva împuterniciții diferitelor state din lume ca să desarmeze și împăciulască lumea. Lucru însă merge greu fiindcă cele mai multe state voiesc desarmarea numai cu gura, cu fapta însă se înarmează tot mai mult. Chipul nostru ne arată pe reprezentatul Rusiei bolșevice, pe dl Litvinov, care este totdeodată și ministrul de externe al Rusiei, citindu-și vorbirea la conferința desarmării.

Frământări mari în lumea întreagă

Experții francezi cer din nou economii. — Cât e de mare sărăcia în țară. — Pe lângă atâtea dureri și câteva mângăeri dulci. — Buba cea rea începe să spargă. — Omoruri la Shanghai și la Paris. — Ce mai spun puterile mari asupra stării lumii. — Răsunete din îndepărtatul Răsărit. — Planurile de războiu ale Rusiei și alte grozăvii de ale călăilor roșii. — Incheierea.

Vânturile reci cari suflă zile de rândul, fac să amortească ciripitul pasărilor și încetinește toată mișcarea verdețurilor. Cu cât am așteptat deci primăvara mai mult, ea cu atât este mai rece și mai altfel de cum am așteptat și ar trebui să fie. Viața omenescă se desfășoară în aceeași formă; în loc de liniștire și îndreptare se tulbură din ce în ce, iar în loc de ușurare în ale traiului, sărăcia se tolănește din zi în zi mai trufașă în casa muncitorului și a funcționarului. Vestii grozave venite din răsărit și din apus tulbură și mai mult puțină liniște rămasă în sufletele oamenilor. Din Paris se vestește că un om fărădelege a omorât cu câteva gloanțe de revolver pe *Paul Doumer*, Președintele Republicii Franceze, iar din răsărit, se anunță atentate mari la Shanghai și o pace între Iaponezi și Chinezi, care va aduce și mai mult războiu de cum a fost până acum. Din Rusia vin vaete și miros de sânge. Iată în scurt cu ce fel de lucruri vom servi pe iubii noștri cetitori în acest număr al gazetei.

Experții francezi cer noul cruțări.

Încă de dinainte de sf. Paști, cinci pricepuți francezi, în frunte cu dl *Ch. Rist*, lucrează din răzputeri să caute care este adevărata stare a casei țării. Guvernul a făcut acest lucru, convins fiind că într'adevăr starea noastră bănească este foarte șubredă. Se credea, și mulți oameni politici cereau chiar, ca experții francezi să spună că nu mai suntem în stare să plătim datoriile ce le avem către alte țări. Ar fi urmat deci să se suspende couponul extern pe un timp de câțiva ani. Dar toate au fost numai vorbe de început. Din câte au spus până acum, experții francezi sunt de părerea că se mai pot face multe cruțări la noi în țară. După câte se știe, ar urma să se mai facă reduceri la lefurile funcționarilor și o împușinare a acelor. Pentru ca încasările statului să meargă mai bine, experții francezi au propus o mai bună organizare a perceptorilor cari să scoată cu sila dările dela oameni. Desigur că dacă se vor face toate acestea, statul va putea avea mai mulți bani, dar ce se va face cu funcționarii scoși din slujbe, și cei rămași vor putea trăi cu leafa mică pe care o vor mai primi? E ușor să zici dă darea, dar dacă țărânul nu poate nici decum, ce te faci?

Iată deci câteva întrebări cari arată că chiar dacă s'ar urma sfaturile dlui *Rist*, nu ne vom îneca în fericire. Totuși, după cum scriu gazetele dela București, guvernul se și gândește la aceste cruțări și ca să scoată ochii celor mici se zice că nu peste mult se vor împușina subsecretarii de stat și miniștri fără portofoliu.

Cât e de mare sărăcia în țară.

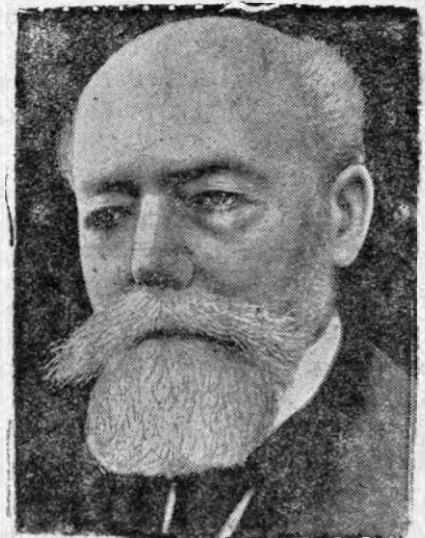
Sfaturile pricepuților francezi vor fi cu atât mai puțin aducătoare de fericire cu cât este sărăcia mai mare în țară. Și trebuie să spunem fără înconjur că în zilele de azi sărăcia e așa de mare, încât e mirare cum mai pot oamenii trăi. Statul e dator înafară și înlăuntru așa de mult încât e aproape vândut. Funcționarii, aproape toți, n'au primit salarii pe cele trei luni din urmă. O mare parte din ei n'au primit încă lefurile nici pe două ori trei luni din anul trecut așa încât le este dator statul cu 6 și chiar 7 lefuri. Cu atâtea lefuri întârziate desigur că trăesc oamenii ca cerșetorii. Măncarea și îmbrăcămintea o cerșesc cum biată pot dela prăvălii, iar cei cari au mulți copii de ținut la școli plâng, alătura de ei neavând putere să le dea creșterea cuvenită. Când nimeni nu le va mai da cele trebuincioase pe nimic, sigur ei vor fi siliți să ese în stradă și să sbiere după drepturile lor. Țăranii în cele mai multe părți au fost storși cu totul de greutatea iernii care a trecut și n'au nici cât letrebue pentru plățirea dărilor. De aceea doba perceptorilor duce jale în fiecare zi la casa celor mai greu loviți de necazuri. Jale și lipsă peste tot. Oamenii singuratici sunt înădușiți de sărăcie, iar statul mai mult decât toți. Ce să mai spunem despre locuitorii țării năpăstuiți de potopul apelor, cari au rămas fără casă, și fără vite și cu câmpurile înecate de nisip. Și ca să se întărească sărăcia și mai mult, pe lângă cei băntuiți de apele din țară, se adaugă acum alți nenorociți pe cari valurile umflate ale Dunării îi aruncă zilnic în brațele mizeriei. După cum anunță gazetele cele mari, apele Dunării se revarsă în continuu. Orașele Braila, Galați, Vâlcoval și aproape toate așezările de pe țărmul ei, sunt în mare primejdie. Mii de vite au fost prinse de valurile apei și înecate. Sate întregi au fost pustiite. Mulți oameni chiar au sfârșit viața în lupta cu valurile infuriate.

câteva mângăeri dulci.

Desigur ca sărăcia și necazul sunt mai mult simțite de cei năpăstuiți de ape. Nenorocirea lor a stârnit milă la cei cari au fost un pic mai norocoși decât ei. Statul le-a dat câteva zeci de milioane ca ajutoare. Lipsa mare de bani a făcut însă ca ajutoarele să fie mici față de mărimea necazurilor. S'a găsit însă în țară o inimă simțitoare care s'a mișcat în fața durerilor celor mulți. E inima bună și iubitoare de popor a M. Sale Regelui. M. Sa a și plecat, însoțit de oamenii săi, în locurile unde nenorocirile au fost mai mari. Văzând cu ochii stricăciunile făcute de ape, M. Sa a știut mai bine să împărțească ajutoarele. A fost la Arad, la Bârlad și în alte părți ale țării. În fiecare localitate M. Sa, stând de vorbă cu cei nenorociți, a împărțit ajutoare în bani cu sutele de mii de lei. Iată cum inima bună a Regelui a știut să îndulcească viața celor mai năpăstuiți dintre supușii Sai, presărând printre multele dureri, câteva mângăeri dulci, cari vor trăi în inimile celor ajutați atâtea cât vor trăi ei.

Buba cea rea începe să spargă: omoruri la Shanghai și la Paris

Rautatea, care este în cea mai mare parte și cauza sărăciei în care ne sbatem, a cuprins lumea întreagă. Ba încă după cum se arată din semne, buba e coaptă gata și începe a sparge. Telegramele venite Vineri 6 Maiu de la Paris, au vestit înflorătoarea îndrăzneală a unui rus care a împușcat pe președintele Franței, *Paul Doumer*. Președintele *Paul Doumer*, era în vizită la

PAUL DOUMER,
președintele Franței, pe care l-a împușcat
rusul Gorgulov.

o așezare de a scriitorilor francezi. Tocmai când sta aplecat să iscălească în cartea de aur (o carte în care se iscălesc toți cei cari merg să viziteze) rusul *Gorgulov* a tras cinci focuri de revolver asupra lui. Un glonț a trecut prin amândoi obrazii, iar altul i-a găurit o mână rupându-i una din cele mai principale vine. Celelalte gloanțe au nimerit pe alți oameni cari erau în jurul său între care și *Paul Baucourt*, președintele delegației franceze la Geneva. În urma rănilor pricinuite *Paul Doumer* a doua zi a murit. Rusul *Gorgulov*, fiind întrebat asupra cauzei care l-a îndemnat să facă această faptă, a spus că a împușcat pe președintele Franței pentru că Franța nici cum nu vrea să înțeleagă că trebuie să meargă cu armata

sa impotriva bolșevicilor cari chinuesc atâtea zeci de milioane de ruși în Rusia. El nu era bolșevic ci un rus care lucra prin Europa în contra bolșevicilor. Omorul acesta a avut răsunet în toată lumea. Nu se știe însă ce urmări politice va avea. După cum spun gazetele cel ales ca președinte va fi *Lebrun*, președintele de acum al senatului.

Cam în acelaș timp un alt omor feros a avut loc în răsărit la Shanghai. Bolșevici răufăcători au pus o mare bombă în patul reprezentantului Japoniei. Explodând bomba acesta a fost omorât. Bomba i-a făcut 64 de răni și vre-o sută șizeci de sgârieturi mai mici. În urma acestui act mișelesc, legăturile dintre Japonia și Rusia sunt aproape de tot rupte.

Ce mai spun puterile mari despre starea lumii

În 13 Maiu ce va ține o mare conferință a puterilor mari (Anglia, Statele-Unite, Germania, Italia și Franța), cu care ocazie se vor discuta din nou greutățile, cari apasă lumea. Germanii vor propune atunci, ca să se revizuiască tratatul de pace dela *Versailles* în așa fel, ca să lase Germaniei mână liberă în ce privește pregătirea armatei sale. Anglia, Italia și Statele-Unite se pare că ar fi pentru părerea Germaniei. Toate se tem însă, că Franța nu se va învoi la așa ceva. *Grandi* ministrul de externe al Italiei a spus într'un discurs, că la nici un caz Italia nu va sprijini ortăcirea statelor dunărene, lucru pe care-l dorește Franța. În ori ce caz situația e grea, căci după cum spune *Bruening*, cancelarul Germaniei, această conferință ori va fi începutul lucrurilor bune, primindu-se propunerea ei, ori, dacă nu, va fi începutul prăpădului celui mare. Interesant este faptul, că în acest timp Mica Înțelegere a iscălit o nouă întăritură în ce privește ortăcirea ei militară.

Răsunetele din răsărit, planurile de războiu ale Rusiei și alte grozăvii de ale călăilor roșii.

După cum am spus, în răsărit s'a înveninat iar lumea din cauza omorului ce s'a înfăptuit asupra reprezentantului Japoniei. Între Japonia și China s'a încheiat o învoială de pace. Necazul e însă că cele două guverne chineze din Canton și Nanking au devenit dușmane. Se spune chiar că armatele lor sunt pe picior de războiu. Mai periculos însă decât aceasta este gustul de încăerare între Japonia și Rusia. Dupăcum se vestește, primele ciocniri s'au și întâmplat între cele două armate. Totuși se poate ca războiu mare să nu se facă, de oarece după cum spune *Varoșilov* bolșevicul, Rusiei îi e teamă de un războiu, că să răscoală toți țărani din țară. Credem cu toții că s'ar răscula, căci și au dece săracii oameni. În raiul bolșevic nu-i iertat să se sărbătorească Învierea Domnului. Cei cari au îndrăsnit totuși să facă acest lucru, au plătit îndrăzneala cu viața. Așa s'a întâmplat într'o comună din apropierea Nistrului. Auzind sătenii de dincolo clopotele învierii dela noi din Țară, au eșit cu toții în câmp și alături cu sunetele clopotelor cântau și ei „*Hristos a înviat*“. Vre-o douăzeci de grăniceri au venit la ei și i-au în-

trebat că dece s'au adunat în câmp și cântă. Auzind cauza — închinarea și cinstirea lui Dumnezeu — ei fiind puțin s'au retras. Peste puțin timp însă grănicerii noștri au putut vedea că vin vre-o trei sute de călăreți roșii. Aceștia au înconjurat mulțimea credincioșilor și fără milă au sărit peste ei, împușcându-i și străpungându-i cu săbiile. Toți cei vre-o mie de credincioși, bărbați, femei și copii au fost omorâți, iar o parte arestați. Așa încât și cu acest prilej al sf. Paști bolșevicii au dat dovadă de sălbătăcia și cruzimea lor.

Incheere.

Din toate cele spuse reese limpede că viața lumii e turburată rău. Omorurile cari se întâmplă sunt semne cari îngrozesc și mai mult. Sărăcia e mare și necazurile multe. E greu la oraș și e greu pe sate, dar totuși dacă săteanul n'are cheltuieli mari cu întreținerea copiilor la școli ori te miri ce morburii în familie, el este cel mai fericit locuitor al pământului, ceea-ce-i trebuie gurii și pentru îmbrăcăminte își produce el cu mâinile lui și ca atare dacă muncește le are. Cu mult mai greu este însă altora la cari toată viața le stă în cei vre-o doi bănuși, pe cari nu-i mai capătă acum de atâtea luni.

Un copil operat de 97 ori. La un spital din America se afla un copil în etate de 5 ani care suferea de o boală la grumazi. Pentru aceasta el a trebuit să fie operat. Copilul a fost operat de 97 ori și adormit de 32 ori. Toate aceste operații s'au făcut în decurs de 2 ani. Bălatul este în viață și merge spre însănătoșare.

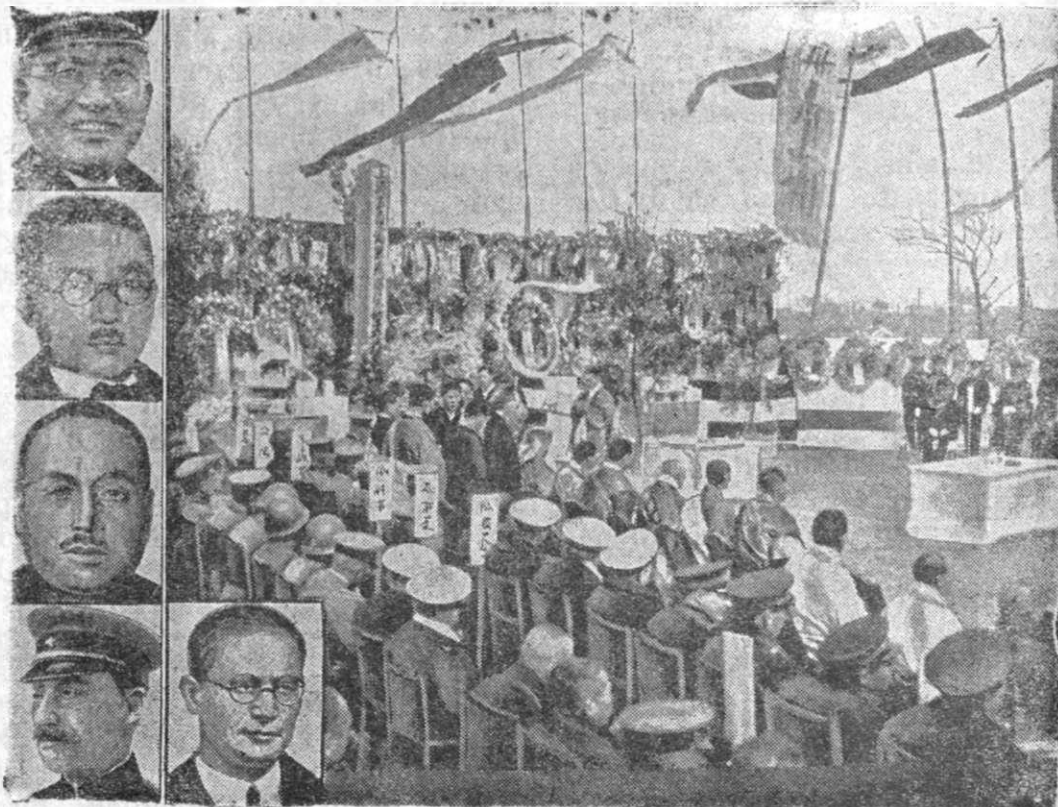

Zece Malu la Blaj. Pomenirea zilei de 10 Maiu, care amintește cele mai mărețe fapte din istoria României, s'a făcut în orașul nostru cu toată pompa cuvenită! De dimineață toate casele au arborat drapelele treicolor și iar la ora 11 s'a slujit în catedrala Mitropolitului un serviciu dumnezeesc de mulțămire, cându-se rugăciuni pentru țară și Domnitor. După slujba bisericească toate școlile au organizat serbări naționale cu programe frumoase arătându-se cum ziua de 10 Maiu ne-a dat neatârănarea, regatul și pe cel dintâi rege al României.

Marea sărăcie a Rutenilor din Cehoslovacia. Tocmai în numărul de astăzi al gazetei noastre publicăm un articol cari arată marea sărăcie a mocanilor noștri din Munții Apuseni. Sărăcia muntenilor ruteni din Cehoslovacia ni-se pare însă mult mai mare fiindcă aceia nici bani de pâini și de vin, din cari să pregătească paștile, n'au avut, așa că episcopii catolici au făcut pentru ei colecte, și abia astfel și-au putut face paști.

Cinci muncitori distinși de Papa dela Roma. În țările catolice muncitorii sunt înscrși în bresle bisericești, și nici decum socialdemocrații ori la bolșevici ca'n țările celelalte. Înțelegând sf. Părinte dela Roma, că de mult au lucrat cinci muncitori polonezi pentru înscrierea muncitorilor catolici în bresla, mai bine zis în organizația muncitorilor

Atentatul cu bombe dela Șanghai

În cursul unei mari serbări naționale a trupelor japoneze din Șanghai, un locuitor al peninsulei Korea a aruncat o bombă pe tribunele, unde ședeau cel mai de seamă generali japonezi. Efectul acestei bombe a fost îngrozitor. Cei mai mulți dintre conducătorii Japonezilor au fost greu răniți. Chipul nostru înfățișează parcul Hongkev, unde s'a întâmplat atentatul iar de margine fotografiile color ce au fost greu răniți, începând cu cel de sus care este admiralul Nomura, cel ce conducea flota japoneză din fața Șanghaiului și care a fost greu rănit la ochiul drept. Al doilea este consulul general japonez din Șanghai, dl Murai, care a fost greu rănit la piciorul drept. A treilea este generalul Șiratava, greu rănit în față. Al patrulea este generalul Ujeda, greu rănit la umăr și la picior, iar al cincilea ministrul Japoniei în China, dl Șigemicu, care încă și astăzi zace, fără simțire și fără a se fi trezit în spitalul din Șanghai.

Mari revărsări de ape

Mai rar atâtea pagube câte au făcut apele anul acesta. Au fost adevărate grozăvii, așa că oamenii își aduc cu groază aminte de ele. La început primăverii au ieșit din alvie râurile cele mici și pârarele, pustind tot ce le stătea în cale; iară acuma a esundat Dunărea înecând sate și orașe. Dăm aici fotografia unei străzi din Sighișoara, cu ocazia revărsării Târnavei Mari.

catolici, i-a distins cu câte o medalie, și anume pe trei inși cu medalia: „Pro Ecclesia et Pontifice” = „Pentru biserică și Papa”, iar pe ceilalți doi cu medalia: „Bene Merenti” = „Celul ce a binevrednicit”. Această rară distincție a avut un mare răsunet în toată lumea.

Inmormântarea Păr. Damian Ilie Domșa, despre care scriem mai pe lung la alt loc al gazetei, s'a făcut Miercuri, în ziua de 11 Mai, la ora 3 după masă. Prohodul a fost făcut în catedrală, slujind toți directorii preoți ai școlilor noastre în frunte cu Rev. D. Iacob Popa prepozitul capitular și cu Sf. Sa Egumenul Maxim dela Mănăstirea Bixadului. A predicat foarte frumos Rev. D. Dr. Victor Macaveiu, canonic mitropolitan. Petrecerea la locul de veci a fost deosebit de frumoasă luând parte aproape întreg Blajul, canonici, profesori, școlari și alt public ales. Dovadă că pe Moș-Călugăr toată lumea l-a cinstit și iubit.

Exerciții spirituale pentru diplomați. În Olanda catolică se poate întâmpla și așa ceva. În zilele dinainte de Paști conducătorii bisericii catolice din Olanda au aranjat exerciții spirituale pentru diplomați și pentru judecătorii tribunalului internațional dela Haga. La aceste exerciții au luat parte și o mulțime de ofițeri înalți. Exercițiile le-a ținut păr. Lhande din Paris.

Un automobil cade în Someș la Gherla. În ziua de 7 Mai o mare nenorocire s'a întâmplat la Gherla pe podul de peste Someș. Un automobil din Satu-Mare, pe care îl conducea comerciantul Burgher și în care se aflau încă alți patru călători, s'a prăbușit de pe pod în Someș. Podul era cam slab și avea și câteva scânduri rupte și când automobilul a voit să treacă și fiindcă era și în viteză s'au rupt de tot scândurile și automobilul a căzut în Someș. Cei patru călători împreună cu cel care conducea automobilul au fost foarte grav răniți. Toți răniții, imediat după ce s'a aflat de această nenorocire au fost duși la spitalul din Gherla, pentru a li-se da îngrijirile de către doctori.

Puterea bisericii catolice. Zilele trecute a apărut la Roma darea de seamă asupra tuturor persoanelor conducătoare a bisericii catolice. Această dare de seamă se face în fiecare an și apare într-o carte care poartă numele de „Annuario Pontificio 1932” = anuarul papal pe 1932. Iată ce ne spune acest anuar. Biserica drept credincioasă catolică are astăzi 55 cardinali, 15 scaune de ale cardinalilor fiind necompletate. Sunt cu totul 1609 episcopii (partriarhate, arhidieceze, dieceze, prelaturi, abații nullius, vicariate apostolice și prefecturi). Centrele de misiuni s'au înmulțit dela 28 la 32. Miniștri la Vatican sunt 36, iar delegații apostolice 22. Funcționari de ai statului Vatican sunt 100. În Roma sunt 10 institute

de învățământ mai înalte, 11 academii papale, 5 seminarii preoțești, 27 colegii de ale diferitelor națiuni, 24 înalte școli de ale diferitelor ordini călugărești și 3 ospice. Cu un cuvânt biserica noastră catolică este, după cum se vede din cele aici înșirate, o organizație puternică, cum nu mai este alta pe întreg rotogolul pământului. Putem fi deci mândri că facem parte din ea.

Unul care a jucat mai mult până acum. Cu toate că lumea este azi destul de necăjită, la mulți însă le vine să joace și nu numai de petrecere, dar pentru că să se întrecă cu alții la joc. La Budapesta s'a făcut o întrecere la joc și marele jucător cu numele Ludovic Neuman, în vârstă de 27 ani, i-a întrecut pe toți. El a jucat, fără întrerupere 82 de ceasuri. Nu numai că a jucat așa mult, dar nici nu s'a obosit, și nici nu s'a îmbolnăvit.

Nenorocirea unul bătrân. În comuna Pucioasa bătrânul cu numele Curcan, în etate de 60 de ani, a fost omorât de un pom. Susnumitul a voit să taie un pom din pădurea proprietarului Nicolae Bălășescu, dar pomul a căzut înainte de ce bătrânul credea că trebuie să se ferească. Pomul l-a prins pe bătrân între crengile lui și l-a aruncat la o mare distanță. Din cauza aceasta numitul s'a ales cu răni grele, rupându-i-se piciorul drept și cu lovituri grele la cap. Imediat a fost dus la spital, dar pe lângă toate îngrijirile date acolo de medici, bătrânul Curcan a murit în cele mai grozave chinuri.

Iesulții alungați din Spania s'au împrăștiat pe întreg rotogolul pământului. În Italia s'au așezat 180 inși. Iată ce spun iesulții așezați în Italia despre împrejurările politice și religioase din Spania: Viitorul politic al Spaniei este foarte îndoielnic, numai bunul Dumnezeu poate ști, ce se va mai întâmpla acolo. Foarte probabil că poporul spaniol va avea de suferit foarte mult, atât pentru neînțelegeria care domnește între conducătorii de astăzi ai țării, cât și pentru marea putere a organizațiilor comuniste întreținute de bolșevicii din Rusia. Imprejurările religioase le judecă mult mai favorabil. Ei susțin că poporul spaniol este adânc religios, are tradiții vechi catolice, iar acuma, în urma loviturilor primite, se organizează tot mai bine, așa că va trebui să urmeze în curând o puternică renaștere religioasă. Viitorul bisericii catolice din Spania este prin urmare asigurat și cât se poate de fermecător.

Cruclada împotriva sudălmilor în Italia. Cruclada se numește lupta ce se poartă pentru ajungerea unui scop oarecare. O astfel de cruceadă au întreprins (au hotărât să facă) italienii împotriva sudălmii, nu de mult, știut lucru fiind că nime nu știe sudul ca Italianul, Ungurul, Românul și Țăganul. Centrul (punct așezat la mijlocul unui cerc) acestei cruceade

se află în orașul Verona și se numește „Comitato centrale antiblasfemo” = „comitetul central împotriva blasfemiei” (hula, defălmarea, sudalma sau injurarea celor sfinte). Acest comitet central răspândește în 10 mii de exemplare revista: „Guerra alla bestemmia” = „războiul împotriva sudălmii”, care cuprinde material pentru predici și conferințe, arătând răutatea sudălmii. Ne întrebăm, oare la noi pentru ce nu se face o astfel de luptă împotriva sudălmii și pentru ce nu se luptă cu toate mijloacele împotriva acestui mare păcat, cu atât mai ales că numai Italianii, Ungurii și Țăganii ne întrec dacă ne întrec în sudalmă.

Intoarcerea alor doi schismatici.

Din Roma ne vine știrea că în Polonia s'au întors la biserica unită călugărul Nichita Denisenko dela mănăstirea ortodoxă din Zhirovitz și Petru Tabinski, rectorul seminarului ortodox din Kremencug. Petru Tabinski a fost unul dintre cei mai de seamă preoți ortodocși din Polonia, trecerea lui la biserica cea adevărată a stârnit deci mare turburare în șirul ortodocșilor. El declară, într-o scrisoare deschisă, că a trecut la unire din convingerea curată că numai Roma este în stare să conducă popoarele la adevărata religiozitate și morală creștină. Mai ales poporul ucrainian din Polonia numai prin Roma se poate mântui, fiindcă biserica ortodoxă din Polonia este din cale afară prea slăbită și fără viagă.

Mușcată de un șarpe veninos. Fetifa cu numele Ana Sabo, în etate de 12 ani, din comuna Odorhelu județul Târnavă-Mică, aflându-se pe câmp cu vitele părinților ei la pășunat, la un moment dat a fost mușcată la piciorul stâng de un șarpe. Părinții copilei fiind anunțați de alți copii, cari se aflau cu vitele, de cele întâmplate ei, au dus-o la spitalul din Diciosânmărtin, unde după mai multe ceasuri de chinuri grozave, cu toate ajutoarele date de doctori, fetifa a murit. Șarpele a fost omorât de alți copii și dus la medicul de circumscripție care-l va trimite la Cluj, pentru vizită, să se vadă dacă într'adevăr a fost veninos.

O mare furtună cu grindină la Turnu-Severin. Duminică seara o mare furtună însoțită de grindină s'a abătut asupra orașului Turnu Severin. Grindina, care a căzut de mărimea oului, a pricinuit foarte mari pagube în oraș. Sute de ferești dela casele din oraș au fost sparte. Firele de telefon și electrică au fost rupte. Deasemenea mulți oameni prinși pe drum și cari n'au avut unde se adăposti s'au ales cu capetele sparte de grindina cea mare care a căzut. Ville de pe dealul din partea de miază-noapte a orașului au fost toate nimicite de grindină. Mulți pomi au fost smulși din rădăcină. Această furtună s'a abătut și asupra câtorva comune din apropierea orașului, cauzând și acolo foarte mari stricăciuni.

† Aurelia Gabor n. Anca preteasă, soția păr. Filip Gabor din Hăpria, lângă Alba Iulia, a încetat din viață Marți 3 Mai ora 6 înainte de amiază, după scurte și grele suferințe, în etate de 28 ani, după 8 ani de căsătorie fericită, împărtășită fiind cu sf. taine ale muribunzilor. Rămășișele pământești au fost așezate în curtea bisericii gr. cat. din Hăpria, Joi la 5 Mai ora 2 după masă. O deplâng soțul nemângăiat, trei copii nevrâstnici, părinții, frații, surorile și numeroase alte rudeni. Facă-i Dumnezeu parte cu drepții, iar de cei rămași îngrijască-se Domnul!

Citiți „UNIREA POPORULUI”

Să punem cloște

Primăvara e vremea când se pun cloște. Puii de primăvara cresc repede și sunt mai tari și mai frumoși ca și puii de toamnă.

O găină se cunoaște, că vrea să clocească de pe aceea, că cloncâne, stă toată ziua pe cuib și are creasta puțin palidă. Pentruca totuși să fim siguri, că va cloce, e bine s'o punem o zi două la încercare. Dacă șade bine pe cuib, e semn bun. De aceea într'o lădiță sau într'un ciur, îi facem cuib. Cel mai bun cuib e din paie. Cuibul se așează într'un loc mai ascuns, unde cloșca să nu fie neliniștită. Locul să nu fie prea svântat dar nici prea umed. Să nu fie curent și nici căldură prea mare.

Cel mai potrivit loc pentru cloște e cămara sau tinda. Se pun și în casă, sub pat, în colțul cel mai umbrat și cel mai depărtat de cuptor.

În cuib se pun 13—15 ouă, cari trebuie să fie alese, de aceeași mărime și de aceeași formă. Ouăle trebuie să fie proaspete, să nu fie mai vechi de cel mult 8—10 zile și să fie cât se poate de curate.

Când se pun ouăle pe cuib, e bine să se caute cu lampa. Anume se privește la lumina lampei și se poate vedea, dacă oul este crepat sau are coaja prea străvezie. Asemenea se poate vedea dacă bănuțul este la capătul cel rotund al oului, sau e în altă parte. Ouăle crepate, cu coaja prea străvezie sau cu bănuțul în altă parte nu sunt bune pentru cloce.

Sub o cloșcă să nu se pună nici odată prea multe ouă, căci nu le poate acoperi bine pe toate. Din cauza aceasta pe rând aproape toate ouăle se vor răci și nu va mai ieși din ele nici un pui.

E bine ca zilnic cloșca să se dea jos de pe ouă, ca să se hrănească și să bea apă.

Fiecare cloșcă trebuie să se și scalde. Scalda i-se face într'o gropiță în care se pune nisip amestecat cu cenușă și cu puțin praf de pucioasă. Scaldându-se, cloșca va scăpa de păduchi cari în timpul clocețului, se înmulțesc pe ea și trec și pe pui.

Dacă s'a spart vre-un ou, se curăță îndată tot cuibul. Ouăle murdărite se spală în apă caldută, fără să se șteargă. Trebuie grijit să nu se sdruncine căci se strică. Asemenea se strică și ouăle murdărite, șterse după spălat, fiindcă se astupă porii ouălor și puii nu mai pot respira, din care cauză mor în găoace.

Când se împlinește vremea, puii vor ieși din găoace. Cloșca îi va îngriji și ocroti până vor fi mari, iar noi vom avea folos, căci vom putea pregăti și câte o tocană bună și vom putea câștiga și bani.

Cum am inființat o pepinieră școlară

Una din celea mai frumoase ocupații ale omului este meșteșugul de-a crește pomii (pomicultura). Nu prea cred să fie mulți oameni cari, privind un pom bine crescut cu o coroană frumoasă, să nu simtă în inima lui o plăcere de a-l privi meru, o mângăere sufletească zicând: „frumos a mai crescut!”

Aveam de mult gândul îndreptat spre această ramură a economiei. Imi pusesem în gând ca pe micii mei școlari să-i deprind cu meșteșugul de a crește pomi. Dar numai în primăvara aceasta am îndeplinit acest gând, și iată cum:

Încă din toamnă am dat sfaturi elevilor mei, ca să strângă fiecare o cutiuță de chibrituri plină cu semințe (sâmburi) de meri, peri, sălcâmi, și așa mai departe, natural și eu strângeam cu ei la rând. Să-i fi văzut, ce veseli veniau la masă cu cutiuța încărcată! Să-i fi privit, câtă mulțumire era săpată pe fața lor, încrezuți că și ei sunt în stare să facă ceva. Ba au început să se întrecă între ei, fiecare silindu-se a strânge cât mai mulți. Am avut grija să-i răsplătesc cu câte-o peniță, creon, stil etc. Astfel am strâns sămânțele de lipsă, din cari vom crește viitorii *port-altoi* (sălbatici).

A doua chestiune: regulatul (întorsul) nu l-am putut face din toamnă, cum este bine, ci numai acum în primăvară. Am început cu un teren de 125 st. □, iar pe măsură ce se va cere, se va mări.

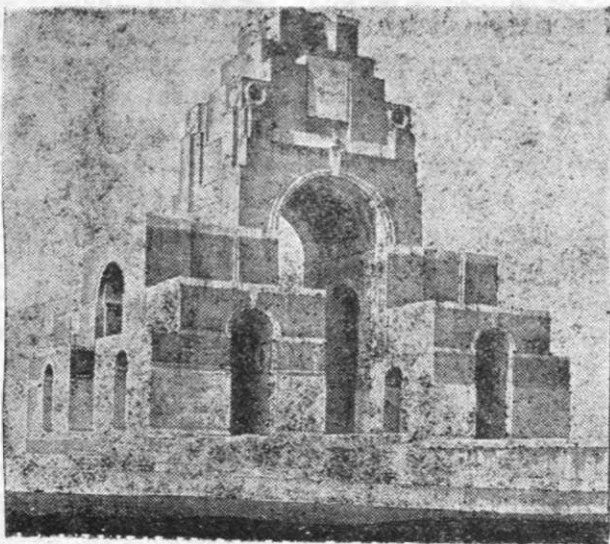
Mi-a rămas a treia condiție de îndeplinit, împrejmuirea (închisul) terenului. M'am adresat repede „Ocolului-Silvic” Alba-Iulia, care a și binevoit să dea toți stâlpii necesari, din pădurea comunală. Din vânzarea crengilor s'au câștigat bani frumoși, cu cari vom cumpăra sârmă (drot) necesară.

S'au sădit în stratul sămânțele adunate și s'au plantat chiar câteva rânduri de pueți, aduși cu copiii din pădure.

Începutul a fost puțin greu. De-acum cred c'o să mergem pe drumul cel bun cu „Dumnezeu înainte”.

Țin ca pe această cale să aduc velle mele mulțumiri dlui Nicolae Pop, fost profesor de științele-economice la „Școala Normală de învățători din Blaj”, căci dela d-lui multe lucruri am învățat, la „grădina Lupan”, cari văd că își produc acum efectul.

Monumentul eroilor Englezi

Zilele acestea se va inaugura (deschide pentru public) cel mai frumos și mai mare monument din lume, merit să veșnicească pomenirea celor 37 mii ofițeri și soldați morți în războiul cel mare, la luptele de pe râul Somme. Monumentul se va ridica la Tiepval, în Anglia.

Nu pot ca să nu amintesc o zicală a d-lui profesor, adânc săpată în sufletul meu, „cum îți vei crește pomul, așa îți vei orândui și gospodăria ta”.

I. P. învățător.

Reuniunea Femeilor Române gr.-cat. din Blaj

Nr. 5—1932.

Convocare

Membrele Reuniunii Femeilor Române gr.-cat. din Blaj sunt invitate să participe la

Adunarea generală ordinară

care se va ținea Duminică, în 29 Martie 1932, la ora 5 după masă, în Sala de gimnastică a Liceului, de băieți din loc.

PROGRAM:

1. Deschiderea adunării.
2. Delegarea alor 3 membre din adunare pentru verificarea procesului verbal.
3. Raportul general despre activitatea Reuniunii dela ultima adunare încoace.
4. Raport despre cassă și stabilirea noului buget.
5. Delegarea comisiilor pentru revizuirea rapoartelor și înscrierea de membre noi.
6. Raportul comisiilor și absolvirea chiului comitet.
7. Eventuale propuneri.

Ca în toți anii, în legătură cu adunarea generală, se aranjază o *serbare familiară*, la care, precum și la adunare, sunt invitați cu dură toți înțelegătorii scopurilor Reuniunii.

Blaj, la 18 Aprilie 1932.

Anastasia Pop,
prezidentă

A. Lupeanu,
secretar

Dlul V. Gr. Flueraș în Bocslig

Articolul, în care ne așteți că un nădrăgar ar zis că el nu dă pe Sfânta Scriptură și pe Dumnezeu nici o ceapă degerată, nu-l putem publica. N'are nici un înțeles să arătăm lumii că, lângă atâția alții, s'a mai descoperit și în cutare comună, nu unul, ci chiar doi nebuni deodată. »Zis-a nebunul întru inima sa, nu este Dumnezeu», zice sf. Scriptură. Pe acei doi »domni» deci nu noi, ci sf. Scriptură îi numește nebuni pentru că om cu mintea întreagă nu poate suferi înțelegerea așa nebulă. Și apoi mai este ceva. Să ferească Dumnezeu de oamenii așa numiți »doști», adică numai pe jumătate învățați. Unii ca aceștia nu-s învățați, ci numai îmbetați de cap, cu toate că ei se țin grozav de învățați. Despre unii ca aceștia spune poporul nostru:

»Vai săracul liliac,

Nice-i popă, nici diac,

adecă nice-s țărani, nice nădrăgari, ci cum e mutul mai voinic. Astfel de oameni până acum numai pe la orașe se afla, de o vreme încep însă a se ivi și la sate. Feriți-vă de unii ca aceștia, ca de »ucigă-l crucea» și bateți urmele cu spini.

Redactor: IULIU MAIOR.